

Klimarådet.

Danmarks fremtidige arealanvendelse

**Sådan tager vi hensyn til klima, vandmiljø og
biodiversitet**

Oplæg for Miljø og Fødevareudvalget samt Klima,
Energi og Forsyningsudvalget den 15. maj 2024

Klimarådet ser på klima, vandmiljø og biodiversitet...

- Klimarådets analyse tager fat i tre store klima-, miljø og naturopgaver som Danmark står over for i de kommende år:
 - **Klima.** At begrænse drivhusgasudledningerne i overensstemmelse med målene i klimaloven
 - **Vandmiljø.** At begrænse tabet af kvælstof til de indre danske farvande, så de får en god økologisk tilstand og lever op til EU's vandrammedirektiv
 - **Biodiversitet.** At give plads til en mangfoldig biodiversitet i tråd med EU's strategi om, at 30 pct. af landarealet skal være beskyttet natur

... og hvordan de bedst løses sammen

Klimarådet.

1

Klimarådets hovedbudskaber

Klimarådets hovedbudskaber

Hensynet til biodiversitet og vandmiljø kan med fordel være retningsgivende for arealplanlægningen

Effekten af indsatsen for biodiversitet og vandmiljø afhænger af, hvor den sker i landet. Derimod er det ikke lige så vigtigt for klimaet, hvor der fx rejses ny skov. Indsats for biodiversitet og vandmiljø giver samtidig betydelige klimagevinster.

- Derfor bør der tages udgangspunkt i biodiversitet og vandmiljø. Udpegningen af arealer skal ske centralt, men implementeres lokalt.
- Timingen for igangsættelse af de enkelte tiltag på arealerne, har også stor betydning for at opnå synergi. Det afgørende er ikke kun typen af omstillingselementer, og hvor de placeres, men også hvor hurtigt de igangsættes og gennemføres.

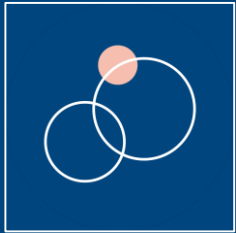
Klimarådets hovedbudskaber

Biodiversitet og skov skal fylde mere i landskabet

- Landbruget lægger beslag på størstedelen af det danske landskab og giver økonomisk aktivitet og beskæftigelse. Men det påvirker klima, miljø og biodiversitet væsentligt.
- For at nå målene viser vores analyse, at landbrugsarealet skal reduceres med omtrent en tredjedel. Det frigivne areal skal primært bruges til beskyttet natur i form af blandt andet åbne overdrev, vådområde og urørt skov samt et øget areal med produktionsskov.
- Landbruget og fødevarerindustrien behøver ikke fylde mindre i samfundsøkonomien, hvis det lykkes at omstille og udvikle sektoren.

Klimarådets hovedbudskaber

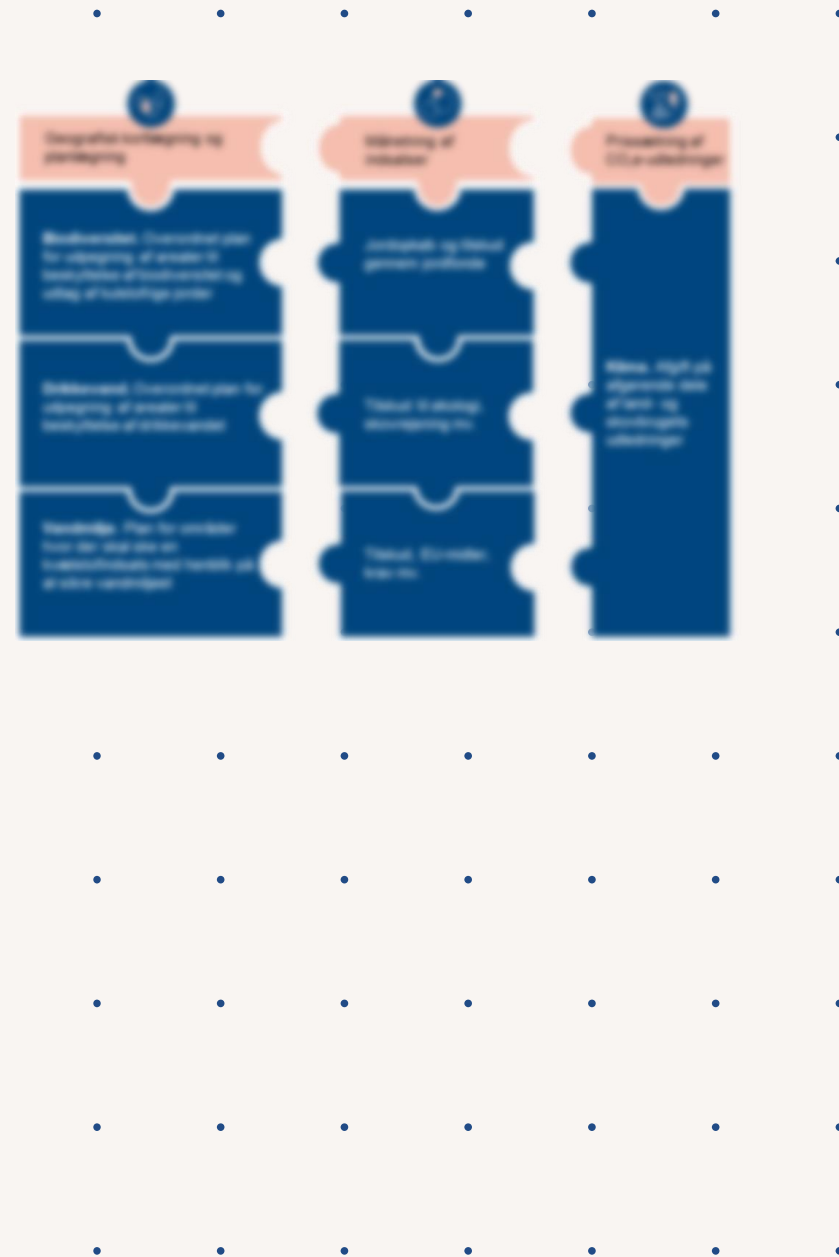

Omkostningerne ved en koordineret indsats for klima, vandmiljø og biodiversitet er beskedne

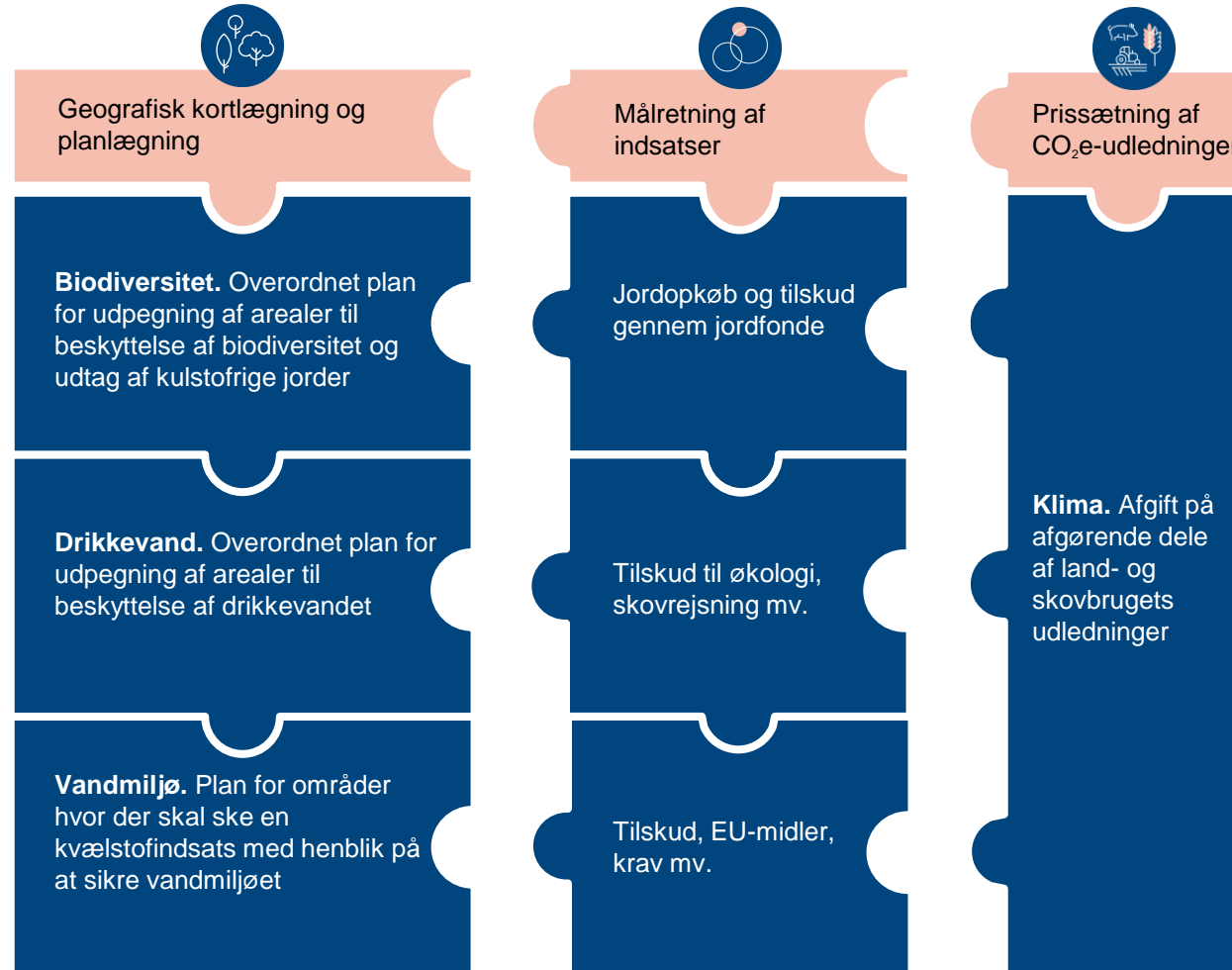
- Hvis arealanvendelsen tilrettelægges med udgangspunkt i at nå målene for biodiversitet og vandmiljø, løber de samlede omkostninger op i cirka 2,8 mia.kr. årligt. De økonomiske beregninger omfatter også indtjening fra ny produktionsskov, så omkostningerne drives overvejende af mindre produktion af fødevarer og foder.
- Opfyldelse af mål for vandmiljø og biodiversitet giver en årlig klimagevinst på næsten 7 mio. ton CO₂e, mens omkostningen er cirka 400 kr. pr. ton CO₂e. Dette tal er lavt sammenlignet med andre sektorer. Og så er de betydelige samfundsgevinster ved et bedre vandmiljø, bedre biodiversitet og rekreative muligheder ikke modregnet.

2

Reguleringen af arealerne bør bygge på tre søjler

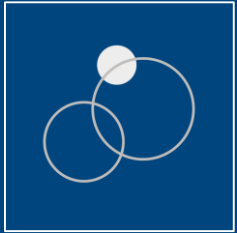
De 3 søjler i en koordineret arealregulering

Første søjle: Udpegning af arealer

- Hensynet til vandmiljø og biodiversitet kræver geografisk fokus.
 - Arealer som er særligt kritiske i forhold til vandmiljøet er allerede udpeget af Miljøstyrelsen
 - En udpegning af arealer, som prioriteres til biodiversitet udestår. Her er Biodiversitetsrådet kommet med oplæg til, hvordan en udpegning kan finde sted.
- En målrettet indsats for at styrke natur og dyreliv kræver, at vi kender de sammenhængende arealer, der skal beskyttes.
- Derfor bør regeringen sikre, at arealer reserveret til biodiversitet udpeges hurtigt, så en samlet arealplanlægning kan finde sted

Anden søjle: Målrettet indsats

- De udpegede arealer bør danne grundlag for en målrettet indsats til gavn for blandt andet vandmiljø, biodiversitet og drikkevand. Det kan være ordninger, der fremmer skovrejsning eller sammenhængende naturarealer gennem tilskud, auktionsordninger eller bedre arbejdsdeling imellem forskellige typer af jordfonde.
- Ordningerne skal præmiere de indsatser, hvor synergierne er størst. Fx bør skov især plantes, der hvor det også gavner vandmiljøet. Mange af disse tanker findes allerede i den nuværende regulering. De bør videreføres og styrkes. Det er samtidig vigtigt, at ordningerne udformes, så de tilskynder til hurtig handling.
- Der er tale om en omfattende koordineringsopgave for de relevante myndigheder. Det er ikke en let opgave. Men det gør det bare endnu vigtigere at komme hurtigt i gang

Tredje søjle: Afgift på drivhusgasser

- Ekspertgruppen for en grøn skattereform har i februar 2024 fremlagt modeller for, hvordan man i praksis kan afgiftspålægge store dele af udledningerne fra landbruget og arealerne. Selv om en koordinering af arealindsatsen er vigtig, ser Klimarådet intet til hinder for, at én af ekspertgruppens modeller implementeres hurtigst muligt.
- En afgift på landbrugets udledninger fra især husdyr og gødning vil skubbe på for en strukturel omstilling og en mere effektiv arealanvendelse med mindre foderproduktion, mere skovrejsning og udtag af kulstofrige jorder.

3

Hvad har vi gjort?

Scenario	Beskrivelse
Klimascenarie	 Nettonulslastning fra anlægene
Klima- og vandtilgængelighed	 Klima- og vandtilgængelighed sammen med mål for skovregning og uret skov
Biodiversitet- og vandtilgængelighed	 Biodiversitet- og vandtilgængelighed sammen med mål for skovregning og uret skov

Analysens tre scenarier

Scenarie		Beskrivelse
Klimascenarie		Nettonuludledning fra arealerne
Klima- og vandmiljøscenarie	 	Klima- og vandmiljømålsætning sammen med mål for skovrejsning og urørt skov
Biodiversitets- og vandmiljøscenarie	 	Biodiversitets- og vandmiljømålsætning sammen med mål for skovrejsning og urørt skov

Analysen fokuserer på klima, biodiversitet og vandmiljø

Målsætninger og hensyn som analyseres med høj detaljeringsgrad i analysen	Målsætninger og hensyn der behandles i analysen med mindre detaljeringsgrad	Anvendelser af arealet som ikke behandles i analysen
<ul style="list-style-type: none"> • Hensyn til drivhusgasreduktioner på landarealerne • Opfyldelse af EU's vandrammedirektiv • EU-mål for beskyttelse af biodiversitet på 30 pct. af Danmarks landareal • Nationalt mål om skovrejsning • Nationalt mål om udtag af eksisterende skov til urørt skov 	<ul style="list-style-type: none"> • Beskyttelse af drikkevandsressourcen • Fordobling af det økologiske areal • Placering af vedvarende energianlæg på arealerne i form af solcelleparker • Fødevareproduktion 	<ul style="list-style-type: none"> • Bosætning og infrastruktur • Klimatilpasning • Råstofindvinding • Udledning af kemikalier til vandmiljøet • Tab af fosfor til vandmiljøet • Mål for rekreative områder • Vindmølleparker på land • Udnyttelse af havarealet

Klimarådet.

4

Resultater

Analysens resultater: klima, vandmiljø, biodiversitet og omkostninger i 2050 for analysens tre scenarier

Scenarier	Resultater	Klima: Reduktion i udledningen af drivhusgasser	Vandmiljø: Reduktion i udledningen af kvælstof	Biodiversitet: Areal reserveret til biodiversitet	Samlede direkte omkost- ninger	Samlede direkte omkostninger pr. ton CO ₂ e
		Mio. ton CO ₂ e	Ton N	Hektar	Mio. kr.	Kr. pr. ton CO ₂ e
Klimascenarie		6,5	9.466	30.187	728	110
Klima- og vandmiljø-scenarie	 	6,5	15.831	100.214	1.137	176
Biodiversitets- og vandmiljø-scenarie	 	6,8	17.087	623.228	2.761	409

Analysens resultater: Opfyldelse af målsætninger i 2050 for analysens tre scenarier

Scenarier	Målsætninger	Biodiversitet: reservation af areal til biodiversitet	Vandmiljø: reduktion i kvælstofudledning	Klima: reduktion i udledning af drivhusgasser	Skov: <u>skovrejsning</u>	Urørt skov: udtag af produktionsskov til urørt skov
Klimascenarie		5%	42%	100%	180%	58%
Klima- og vandmiljøscenarie	 	16%	100%	100%	166%	100%
Biodiversitets- og vandmiljøscenarie	 	100%	100%	104%	100%	271%

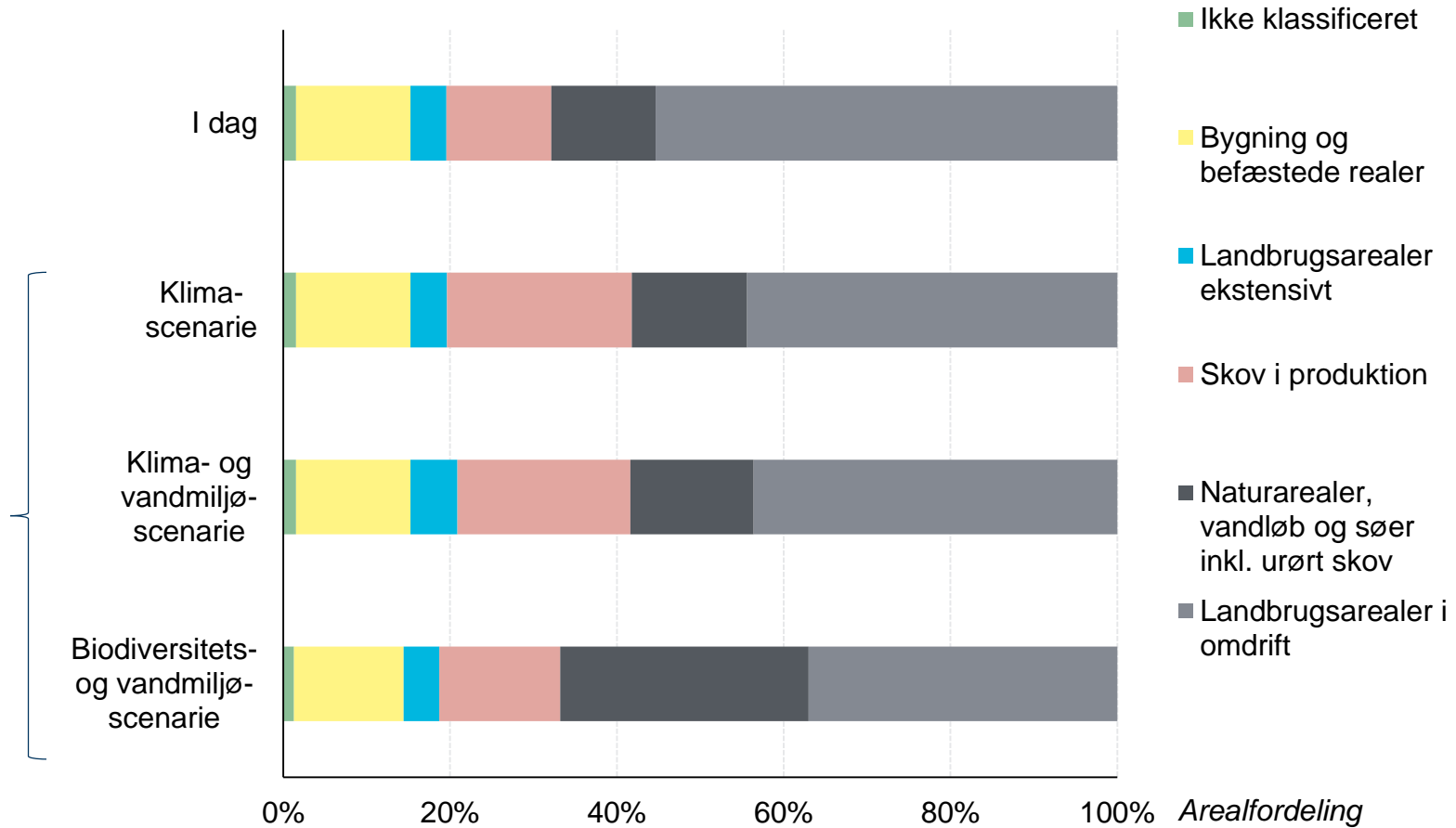
Bindende målsætninger for scenariet. Det vil sige målsætninger, som scenariet skal opfylde og som driver resultatet.	Målsætninger som er ikke-bindende. Det vil sige målsætninger, som scenariet skal opfylde, men som opfyldes gennem andre af scenariets bindende målsætninger.	Felter uden farve er målsætninger, der ikke er lagt ind som betingelse i scenariet.

Arealerne skal levere et stort CO₂-optag i fremtiden

- Klimaloven sigter mod et nettonul mål i 2050, og regeringen ligger op til det allerede i 2045.
- En del af drivhusgasudledningerne fra arealerne kan reduceres, men det er svært med kendt teknologi at reducere til nul. Derudover er der også andre sektorer, hvor udledningerne ikke kan bringes i nul.
- Derfor er der brug for, at arealerne leverer negative udledninger i form af kulstoflagring for at bringe os i mål. Her vil specielt skovrejsning spille en vigtig rolle.
- Det vil betyde store forandringer for hele samfundet såvel som for arealerne.

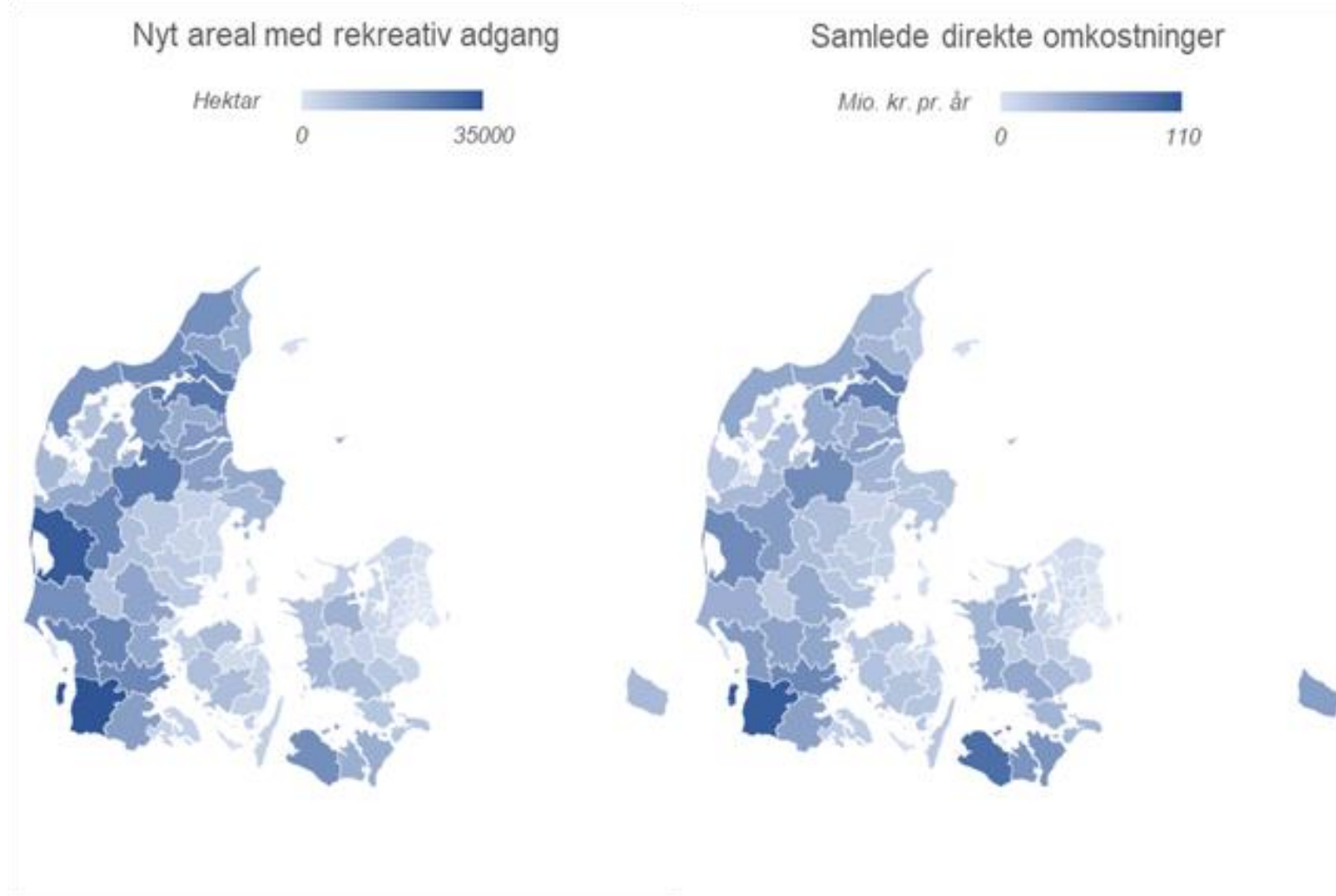
Mere natur og skov, mindre landbrugsareal

Klimarådet ser på, hvordan landskabet kunne se ud i 2050

Fordeling af effekter for rekreativ adgang samt samlede omkostninger

- Fordelt på 98 kommuner (th.) i biodiversitets- og vandmiljøscenariet

Klimarådet

Tak for opmærksomheden

